

Bohoslužby v Jeseníku 12.ledna 2013

Mt 3, 13-17

Milé sestry, milí bratři, Janův křest měl pro Izraelity veliký význam. Byla to událost, které se dalo jen stěží vyhnout, událost, na kterou museli myslet. Mnoho jich tak přicházelo, aby vyznaly své hříchy a dali alespoň trochu do pořádku svůj život před Hospodinem. Důležité bylo právě ono poznání, že v jejich životě je cosi nedobrého, něco, od čeho se musejí odvrátit. Sám Jan si byl vědom úkolu, který mu Bůh dal. Věděl, že ukazuje cestu, která je pro mnohé vykročením k záchraně a tak aktivně vyzýval k pokání a poté přijetí křtu jako znamení nového počátku. A lidé skutečně vyznávali své hříchy a přijímali tak zaslíbení odpuštění.

Je otázka, zda Jan myslel i na své vlastní hříchy? Konal Boží vůli, byl jeho nástrojem. Ale musel si být přeci vědom toho, že hřích není jen záležitost těch, kdo evidentně konají něco špatného. Když za ním přicházeli zákoníci, tak také u nich očekával ovoce pokání, i když dle zákona byli spravedliví a nehřešili. Navíc jeho postoj byl velmi pokorný, nedělal ze sebe někoho víc, než kým skutečně byl. Proto ho určitě muselo trápit, jak to bude s ním? Sám sebe pokřtít nemůže. Jenže nikoho jiného Bůh neposlal, aby křtil. Má sám zůstat nepokřtěn? Je jeho novým počátkem už to, že začal působit jako prorok? Možná to byly zbytečné otázky, možná na jejich odpověď neměl vůbec čas. Každopádně se naskytla zajímavá příležitost, když k němu přišel Ježíš. Co tu vlastně chtěl? Jan moc dobře věděl, o koho se jedná. Věděl, že tento člověk nepotřebuje jeho křest. Vždyť na něm nelpí žádná vina, není poznamenán hříchem. Na rozdíl od Jana. Ten v tuto chvíli vyznává, že by měl být pokřtěn od Ježíše. Důvod je zřejmý. Konečně se objevil někdo, kdo je skutečně hoden Jana pokřtít, zvěstovat i jemu nový počátek. Vždyť Ježíš je mocnější autorita, je ten, ke kterému ukazuje. Jakoby tedy s ním přicházelo jisté vykoupení. Už nastal ten čas, kdy má služba může skončit.

Důvod Ježíšova příchodu k Janovi je ale zcela jiný. Nepřichází proto, aby Jana vystřídal. Přichází, aby se skutečně nechal pokřtít. I když to Janovi přijde dost neuvěřitelné, dost zvláštní. Nechápe, proč se to tak má stát. Proč má člověk, který je zcela bez hříchu procházet něčím, co je spojeno s vyznáním hříchů a odvrácením se od svých cest k Bohu? Janovi to může být podivné, ale je pravda, že nad tím zase tolik spekulovat nemusí. Sice se brání, ale Ježíš mu vysvětluje, že tak to má být, je to tak spravedlivé. Tímto činem se má dokonat veškerá spravedlnost. Není tedy na Janovi, aby rozhodoval, kdo má nebo nemá být pokřtěn. On má ty, kdo se rozhodnou, pokřtít. K tomu by poslán, v tom se naplňuje, co mu Bůh uložil. Není soudcem, ale ukazatelem milosti, tím, kdo pomáhá najít začátek nové cesty. Jestliže tedy Ježíš

přichází s tím, že chce být pokřtěn, není důvod, aby mu v tom bránil. Křest, který Jan koná má totiž dvojí význam a je jen otázkou, který z nich je ten prvotnější. Jsou pokřtěni proto, protože činili pokání? Je nový počátek důsledkem obrácení? A nebo je pokání spíš jakýmsi předpokladem toho, aby mohl přijít nový počátek? U těch všech předchozích případů to vlastně bylo úplně jedno. Avšak u Ježíše má určité rozlišení svůj význam. Je-li hlavním důrazem očištění od hříchů, pak to u Ježíše může být zbytečný krok. Avšak je-li hlavní důraz na novém počátku, pak i u Ježíše dává jeho křest svůj smysl. On je součástí toho nového, co přichází. Je tedy logické, že prochází stejnou branou, jako ti ostatní, kteří se na tuto novou cestu vydávají. Když mluvil Ježíš Janovi o naplnění toho, co je spravedlivé, mluvil právě o tomto přelomu staré a nové cesty k naplnění zákona. Křest se stává znamením nového vztahu mezi Bohem a člověkem. Tento vztah není založen na ospravedlnění ze skutků, které člověk koná, ale na milosti, kterou přijímá, když se k Bohu navrácí, když u něj hledá ten nový počátek. Zároveň Ježíš dosvědčuje Janovi, jaký význam jeho činnost má. Křest v Jordáně nebyl jen nějakým výkřikem do tmy, ale završením doby přípravy na příchod mesiášského času. Křtem končí příprava člověka na přijetí Boží milosti jako toho nejpodstatnějšího v lidském životě.

Křest, ke kterému u Ježíše dochází v Jordáně, je také přelomem na jeho cestě služby. Co bylo doposud, to byla jen příprava, cesta, která teprve směřovala k dovršení příchodu Božího Syna. Události vánočních svátků nacházejí v Ježíšově křtu své dovršení. Nyní je zřejmé, že dozrál čas sklizně, čas otevření brány Božího království. K tomu ukazují dvě zajímavé věci tohoto textu. První je otevření nebes a sestupování Ducha svatého v podobě holubice. Nyní je Ježíš viditelně propojen se svým Otcem v nebesích, je patrné, že v tuto chvíli je oba spojuje jeden Duch. Tím se potvrzuje, že i Ježíš se stává nástrojem Božím v tomto světě. Nejedná jako člověk sám za sebe, ale stal Božím vlastnictvím. Obraz sestupujícího Ducha hraje velikou roli. Odkazuje ke stvoření. Nejprve se vznáší nad vodou, ze které Ježíš vystupuje, tak jako celý svět. A pak usedá na Ježíše, tak jako na člověku spočinul při stvoření Duch Boží, aby jej přivedl k životu. Nemůže být krásnější a hlubší obraz nového stvoření, než je právě scéna Ježíše vystupujícího z vody a Ducha svatého přicházejícího z otevřených nebes. Svět tak prostřednictvím Ježíše dostává novou šanci stát se opět Božím stvořením. On je ten klíč, který otevírá cestu zpět k Bohu, který navrácí pokoj, jímž se plnil člověk v ráji ve společenství svého Stvořitele. Vše, co bude následovat ukazuje cestu zpět před Boží tvář.

Druhou zajímavou věcí jsou slova, která zazníjí z nebes. Bůh se v nich hlásí k Ježíši jako ke svému Synu. To je zřetelné svědectví toho, kým Ježíš opravdu je. Zároveň zde nacházíme i odkaz k tomu, že se Božím Synem nestal náhodou až v tuto chvíli, ale jako Boží Syn přišel už do betlémských jeslí. Ten odkaz se nachází v závěru textu, kde sice ekumeničtí mluví o vyvolení, kralický a další překlady však mluví o tom, že v něm našel zalíbení. Je to stejný obrat, který zazněl z úst andělů při Ježíšově narození. Tenkrát se týkal všech lidí, nyní jsou ti všichni lidé reprezentováni Ježíšem. Opět tedy zaznívá dobrá zpráva o rehabilitaci lidství. Není špatné, není odsouzené k zániku, ale Bůh si ho oblíbí. Nachází své zalíbení v člověku natolik silně, že sám se člověkem stává.

Pro nás je tento příběh krásným svědectvím Boží lásky. Bůh se k nám přiblížil, stal se jedním z nás. Skrze Ježíše se můžeme za syny a dcery Boží považovat i my. A branou, která nám k tomu dává oprávnění je náš křest. V něm pro nás začíná nový život, obnovujeme se jako stvoření Boží. Křest je přelomem, ve kterém za námi zůstává to staré, tedy náš život vedený z vlastních sil, život strkající hlavu do oblak. A naopak otevírá se to nové, život přijímaný z Boží roky a žitý s jeho pomocí, podepřený jeho silou. Je to důležitý moment, kdy si můžeme uvědomovat, že je třeba, abychom činili ve svých životech pokání, přiznávali se ke svým hříchům a hledali u Boha jejich odpuštění. Je to moment, kdy poznáváme, že ospravedlnění nepřichází z naší dobroty, ale z Boží ruky. Tím se stáváme Božími dětmi. Nebojíme se přiznat ke zkaženému lidství a zároveň k naději, že v Boží moci je, aby se napravilo, aby se stalo znovu vrcholem jeho dobrého stvořitelského díla.

Událost Ježíšova křtu uzavírá příběh Ježíšova příchodu. Přiznáním se k lidskému hříchu se stává Ježíš pravým člověkem se vší jeho slabostí, ale i nadějí. Nebere na sebe jen lidskou podobu, jen lidské tělo, ale i náš úděl, vše, co zkrátka k člověku patří, vše, z čeho nám chce ukázat cestu vykoupení. Tím, že svým křtem na sebe bere lidský úděl, tím také může náš hřích porazit. Vždyť kdyby nebyl vydán jeho moci, nemohl by pro nás být svědectvím, že je cesta, jak i my v našich lidských životech můžeme hřích porazit, uniknout jeho moci. Jde to tehdy, když vydáme svůj život Bohu, přijmeme jeho vůli, staneme se nástroji jeho díla. To vše nám Ježíš ukazuje svým životem, který se po jeho křtu stává přístupný každému člověku, ať již přímo, nebo skrze svědectví evangelistů. Můžeme tento život následovat. Nejen tím, že se dáme pokřtít, ale i tím, co přichází potom. Nesnažíme se být jako bohové, ale přijímáme náš úděl lidského života, který může být krásný a naplněný, když se opírá o důvěru v Boží moc a svou naději vkládá do Božího milosrdenství.

*Pane Ježíši, stal ses člověkem, abys nám byl nablízku, abys tak nám ukázal cestu naděje.
Prosíme o tvůj pokoj pro naše životy, ať je i my smíme naplnit důvěrou našemu Otci a oddaností jeho dílu.*

Amen.